

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nerancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserțiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Nus. Angenfeld & Eusebio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
iață. — RECLAME pe pagina
2-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi!

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ții colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
piar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
se plătesc înainte.

Nr. 186

Brașov, Duminecă 24 August (6 Septemvrie)

1908.

La serbările culturale ale Sașilor ardeleni.

Frumoase serbări culturale au avut Sașii ardeleni înainte cu două săptămâni la Cincul-mare, comit. Târnavei mari. Trei zile au ținut aceste serbări, cari au întrunit toate reuniunile săsești, precum și adunarea generală a reuniunii „Gustav Adolf” din Ardeal. Inceputul s'a făcut cu serata de bineventare, la care au luat parte vreo cinci sute de persoane în hala festivă anume construită pentru festivități, de 37 metri de lungă și de 18 metri de lată. Preotul din Cincul-mare a salutat pe oaspeți în numele comunei, reamintind, că mai în urmă a fost întrunită reuniunea săsești în această comună la 1847 și la 1863. S'a ținut apoi o conferință asupra raporturilor economice din Cincul-mare înainte și după comasație. Interesante sunt unele date, citate de conferențiar despre relațiile economice dintre Sașii și Români de acolo. În ziua următoare dimineața s'a ținut adunarea generală a reuniunii săsești pentru cunoașterea țării Ardealului (Verein für Siebenbürgische Landeskunde), pe care a deschis-o președintele ei, episcopul Fr. Teutsch, printr'un discurs, care a fost dedicat memoriei meritosului membru răposat al reuniunii, Oskar de Meltzl. Ședința s'a licheiat cu două conferințe științifice. — Apoi și-a ținut ședința sa secțiunea istorică a reuniunii ardeleni săsești, după care a urmat un concert mare și frumos bisericesc, iar sara a fost o întrunire veselă la mese în sala cea mare festivă. Serata aceasta fu introdusă de o conferință a predicatorului curții Dr. Rogge din Berlin, un orator eminent, care a venit din departare mare să asiste la festivități. Pe pept avea aninată crucea de fer, ca unul, care a fost distins fiindcă a luat parte eroică în războiul Germanilor contra Franței, ca preot militar la di-

vizia l a corpului de gardă prusian. El descrie trei zile însemnate ale campaniei: bătălia dela Gravelotte-St. Privat (18 Aug. 1870), ziua dela Sedau (2 Sept.) și ziua proclamării lui Wilhelm I de împărat al Germaniei în Versailles. „Puteam să te ascultăm încă ciasuri întregi” zise un proprietar sas din Cincul-mare, după ce a terminat Rogge. „O temă ca aceasta nu ne poate oboși”.

La serviciul divin ce avu loc în ziua de Duminecă, ținu predica festivă de pe amvon tot predicatorul curții Rogge. Făcând aluziune la capitulul din cartea lui Moise, în care se vorbește de Iosif, care a fost trimis de tatăl său să caute pe frații săi, zise Rogge: „Așa caut și eu în Sașii ardeleni pe frații mei”, și adăuse: „Cuvântul „eu caut pe frații mei” este și lozinca în care reuniunea Gustav își poate concentra toată activitatea sa, căci scopul său este a griji de frați, a reînvi mereu legătura frăției și a câștiga din ce în ce mai mulți colaboratori pentru lucrarea sa.

După biserica a urmat adunarea generală a reuniunii Gustav Adolf. Aici președintele, episcopul Teutsch, a prezentat ca reprezentant al conducerei centrale a reuniunii Gustav Adolf pe predicatorul curții Rogge, iar acesta a luat cuvântul spre a adresa Sașilor cordiale salutări dela prezidiul central al reuniunii „Gustav Adolf”. El sfârși exprimânduși părerea de rău că nu este posibil de a se ținea odată o mare festivitate capitală a reuniunii „Gustav Adolf” în Ardeal.

S'a raportat și despre sumele mai mari, ce s'au dat din afară ca ajutor pentru șase comune săsești ardeleni și pentru seminarul de învățătoare din Sighișoara. Cu totul s'au dat în anul trecut 40,512 coroane, cu 8764 cor. mai mult, ca în anul premergător. Reuniunea principală are acum 256 de reuniuni locale și 59,157 de membrii. Reuniunea principală va ținea anul acesta adunarea sa generală

la Strassburg. Ca deputat din partea reuniunii săsești ardeleni va lua parte dechantul H. Brandsch.

Tot cu ocaziunea aceasta și-au ținut adunările lor generale reuniunea generală a femeilor evanghelice din Ardeal și reuniunea Sebastian-Hann pentru nizuințele de artă. În fine au ținut și studenții universitari sași obicinuitele lor întruniri, ear în sara ultimă s'a dat o reprezentațiune teatrală, jucându-se drama poetei populare Anna Schullerus („dä Olden”). (Die Alten. Bătrânii).

Am schițat aici foarte pe scurt decursul frumoaselor festivități culturale din Cincul-mare. Nu s'a putut să treacă nici aceste liniște serbări ale Sașilor fără ca șovinismul dominant să-și arate cloștii săi urâți și față de ele, deși Sașii merg azi în politica mare mână în mână cu Ungurii, făcând parte integrantă din majoritatea dietală a coaliției.

Am văzut cam în ce senz a vorbit reprezentantul reuniunii Gustav-Adolf, predicatorul curții Rogge. Foile șoviniste însă au afirmat că ar fi zis: „Am venit la voi, să vă vizităm, să susținem și să întărim pe Germani și pe evanghelici, ca sentințele ale Marei Germanii”. — S'a mai afirmat, că un vorbitor sas (nu i se spune numele) ar fi zis în adunare: „Noi Sașii voim să rămănem în veci Germani și vom face tot ce ne stă în putință spre a ne opune nizuințelor de maghiarizare ale lui Apponyi, fiindcă țara-mamă Germania e cu noi și e gata să ne apere cu bani și cu arma”. Solgăbirării sași, cari au fost de față, se zice că și-au astupat urechile și n'au chemat la ordine pe vorbitor...

Ziarul partidei populare „Alkotmány” care totdeauna a privit cu neîncredere la Sași, se folosește de aceste însinuări într'un articol, în care pune întrebarea: dacă nu ar fi mai cuminte ca Maghiarii să se pună bine cu Români, a căror fruntași numai prin purtarea bruscă a guvernelor

au fost împinși în cea mai mare parte, în brațele „agitatorilor” și să nu-și mai peardă vremea cu Sașii, cari sunt și puțini și oameni, în cari nu poți avea nici o încredere etc. Ziarul amintit sfârșește contemplarea lui așa:

„Dacă Români — cum vestesc agenții provocători „in terrorem populi” — vor să rupă Ardealul de Ungaria (presupunând că au voie și putere a-o face) atunci nici mâna de Sași din Ardeal nu va putea împiedeca aceasta. Nu e dar decât o apucătură deșartă acea frază, că și din considerație față cu Ardealul, noi Maghiarii am fi avizați la amicitia dubioasă a Sașilor; din punctul de vedere al maghiarizării însă este nesigură amicitia unui popor, care în antipatia ce-o are față cu limba și cultura maghiară, caută în Marea Germanie un razim contra noastră!”

Adunarea populară dela Orăștie, convocată pe ziua de Sf. Marie, a fost o imponentă manifestațiune a Românilor din Orăștie și jur, cari s'au prezentat în număr de vreo 4000, ca să asculte dările de samă ale deputaților Dr. Vlad și Dr. I. Maniu. În mijlocul unei mari însuflețiri s'a votat o energică moțiune, în care se zice între altele, că pentru dobândirea votului universal egal și secret și pentru o împărțire cinstită a cercurilor electorale adunarea își arată dorința și hotărăște, ca la caz de lipsă, clubul parlamentar al deputaților naționaliști să se ulieze cu toate elementele democratice ale țării, cari de asemenea au în programul lor: votul universal, egal și secret.

În legătură cu raportul despre decursul acestei imponente adunări, „Liberitatea” aduce următoarele amănunte despre purtarea gendarmilor sosiți ca să „susțină ordinea”.

În timpul când în sală se urmau dezbaterile serioase și se luau hotăriri în folosul binelui obștesc, — scrie „L-a” — afară din sală, prin curtea hotelului și prin piață, gendarmii se puseseră pe volnicile cele mai revoltătoare... ei furnicau prin curte și zmulgeau tricoulul fetelor din păr, feciorilor din brâu, până și ciucurii dela picioarele Călușerilor, deși acei ciucuri nu-ș în sine tricouri, ci firicele

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

André Theuriet.

Un fiu de văduvă.

Trad. de M.

Casa, în care ședea văduva Iacobé, forma colțul a două străzi, revărsându-se în unghi drept asupra pieței rotunde a stației căilor ferate. Era o îngustă clădire nouă, înălțându-și singură încă, între grădini de zarzavaturi, cei patru pereți în piatră cioplită și acoperișul de țigle roșii. Văduva Iacobé nu locuia într'insa decât doară din Iulie 1870, decând cu declararea războiului, când fiul său cel de al doilea, Aristide Iacobé, plecase spre Verdun cu regimentul de pe Meuză. Ea își alesese locuința aceasta, fiindcă avea avantajul de a fi de tot aproape de calea ferată. Îi părea bietei femei, că în felul acesta, ar fi mai aproape de copil și, că atunci când s'ar întoarce, el n'ar avea de făcut decât doi pași ca să-i cadă în brațe. Aristide era cel mai iubit; celălalt copil al său, cel mai mare, locuia în Paris, unde se căsătorise fără voia mamei sale. De atunci între ei se făcu receală și văduva și-a îndreptat toată dragostea spre cel mai mic. Și ce adâncă mahnire, când cel mai drag plecă, cu obraji umezi de sărutat,

cu traista umflată de ale mâncării, la batalionul său! Sărmana femeie căpătase la început, ca mângâiere, scrisori urmându-se în răstimpuri regulate. Apoi, departamentul fiind năpădit de armate germane, și orașul ocupat de două regimente bavareze, comunicația fusese tăiată iar scrisorile se răriseră de tot, aduse din când în când de niște comisionari pe ascuns. Cea din urmă era din 30 August și fusese scrisă într'un sat din apropierea Sedanului. — Apoi, — apoi nimic; o tăcere desăvârșită. Aristide să fi fost omorât ori luat prinzioner la căderea Sedanului? Văduva Iacobé nu putuse culege nici o informație hotărâtă. Unicul lucru sigur era lipsa ori cărei știri dela 30 August; dar ea nu primise nici un act de moarte iar văduva nu putea și nici nu voia să creadă, că Aristide a murit. Se zicea, că copilul e de bună seamă închis în Germania, în vr'o fortăreață, din care i-ar fi cu neputință să-i scrie, dar, că se va întoarce, când războiul acesta îngrozitor se va sfârși, — și îl aștepta mereu.

După groaza lungilor luni de iarnă, se lăți în sfârșit știrea despre capitulația Parisului, despre semnarea preliminarilor de pace, și inima văduvei prinse din nou să bată, ațâțată de o puternică nădejde. Prinșii din război fură eliberați. Erau pe

drum. Unii din fii patriei se înapoiară chiar. Se vedeau coborând în gară, trași la față, bolnăvicioși, cu hainele în sdrênțe, dar având în ochii lor adânci o strălucire de bucurie la vederea locului natal. Văduva Iacobé nu lipsea dela nici un tren, care venia din Germania, căutând printre cei ce coboreau, întrebând lacomă pe cei ce erau din oraș. Dar nimeni nu-i putea spune ceva de Aristide. Nu mai fusese văzut din ziua capitulării Sedanului. Cel puțin, adăogau unii soldați, nu era totul pierdut: Aristide a rămas poate acolo, în fundul vre-unei temnițe prusiene. Iar văduva Iacobé scria din nou către autoritatea germană, neliniștind-o în fiecare zi o nădejde nouă.

În fiecare seară, în mica odaie de mâncat a casei celei noi, ea pregătea o cină rece, pune la față de masă, așeza pe dânsa un tacâm și o sticlă cu vin vechiu; apoi aștepta, tresărind la fluieratul ascuțit al locomotivelor, ascultând cu o dureroasă strângere de inimă la boabele umede, cari țiuiau în geamuri...

Intr'o seară, pe o noapte umedă și foarte întunecoasă, cel din urmă tren venind dela Strasburg intra în gară. Nu mergea mai departe în ziua aceia și cobori întreaga sa lume de călători pe trotuar. Din cel din urmă vagon de clasa a

treia cobori anevoie, un tânăr soldat purtând uniformă de linie. El își țara piciorul, părea sfârșit de oboseală și la lumina pălpăitoare a becurilor de gaz ale gării, i-se lămuria figura palidă trasă, barba lungă și umerii eșiți. Și cum nu-și putea urma drumul decât ziua următoare, el întrebă de un adăpost, și i-se arătă unul, nu departe de piața rotundă a stației. El plecă cel din urmă. Călătorii, cari mergeau în oraș, se împraștiaseră de mult, iar el băjbăia prin întunec în căutarea adăpostului. Picioarele lui suferinde bălăceau prin băltoacele noroioase, se împedecau la obstacole neînsemnate și la fiecea săritură se auzia baioneta ciocnindu-se de bidonul gol atârnat de sacul lui. În cele din urmă el desluși în noapte o casă răzleată, în fereastra căreia o lampă lumina încă; crezând că e acolo casa de care i-se vorbea, se apropie de ușă, dibui prin întunec, găsi o sfoară de sonerie și o trase repede.

Tot așa de repede se deschise fereastra luminată, un cap de femeie se aplecă în afară și o voce sugrmată de emoție se auzi:

— O scump copil, am ajuns să te mai văd odată!

Apoi pași pripiti sunară în tindă, zăvoare fură trase și soldatul mirat se văzu în fața unei femei bătrâne, cu părul cărunt, care ridicând lampa, îl privi incremenită și murmură înăbușit:

Un alt rău provenit din conducerea școlii comerciale de către directorul școlii primare este lipsa de disciplină de care suferă școlii, putând supraveghea un singur om asupra tuturor. Pe lângă aceasta având în vedere că la școala comercială avem de lucru cu copii mari este necesară o oarecare ordine, de care cu regret trebuie să spun, actualul director este cam lipsit.

Un alt rău, însă acesta de ordin mai secundar, este lipsa unui local corespunzător trebuințelor de școală, pentru care deși Agenția română și-a dat destulă osteneală în totdeauna până de prezent, nu s'a putut procura, lipsind mijloacele necesare pentru zidirea unui astfel de local.

Cam acestea ar fi relele, cari bântue organizația școlii comerciale din Sofia, cari ușor s'ar putea delătura, putând astfel școala să-și îndeplinească chemarea sa educatoare și făcând totodată onoare statului, care-o întreține.

G. Stinghe,
prof.

STIRILE ZILEI.

— 23 August v.

Despre starea sanitară a regelui Carol s'a dat următorul *buletin oficial*: »Majestatea Sa Regele a suferit în ultimele săptămâni de catarrh al stomacului, cu iritabilitate exagerată a acestui organ, provocând fenomene nevralgice. Semne ale unei leziuni mai profunde a stomacului nu s'au manifestat și nici semne ale unei eroziuni a mucoasei sale, contrariu cu constatarea de acum doi ani. Examenul făcut cu razele lui Röntgen în zilele de 18 și 19 August a. c., a dovedit cu absolută certitudine absența unei alterații maligne a stomacului sau a altor părți interne ale corpului. Cordul s'a constatat absolut normal prin acest examen, având dimensiunile sale naturale. Majestatea Sa, fiind cam ostent în urma examenului, se va odihni acum în pat în timp de câteva zile. Se poate afirma în mod cert, că Maj. Sa regele va redobândi în scurt timp starea forțelor din trecut și că nu există nici un motiv de neliniște pentru viitor. *Castelul F. Ieș, 21 August v. 1908. Prof. v. Noorden, Dr. Theodori.*

Ministrul domeniilor A. Carp reținut la poliția din Brașov. Ziarele din România ne aduc știrea, că d-l Anton Carp, ministrul domeniilor, făcând zilele trecute o excursiune cu automobilul prin ținutul Brașovului, a fost condus la poliția din Brașov pe motivul că mergând prea iute automobilul ar fi călecat niște pasări. Cu toate că se legitimizează, d-l Carp a fost reținut mai bine de o oră la poliție, până când s'au dresat actele de contravenție. Ziarului »Rumänischer Lloyd« i-se comunică între altele și următorul amănunt penibil despre pățania ministrului Carp: »Deși d-l Carp s'a recomandat ca membru al guvernului român, comisarul de poliție se și fi purtat atât de sumet, precum o poate face aceasta numai un comisar de poliție, căruia i s'a urcat la cap atotputernicia sa. La observarea d-lui Carp, că nu se procedează astfel față de ministrul unui stat amic, atotputernicul poliției să fi lovit cu pumnul în masă și să fi exclamat: Dumneata ești în România ministrul și eu sunt aici comisar și ca atare trebuie să-mi fac datoria. Purtarea comisarului să fi produs aici (în București) mare indignare și reprezentantul ambasadei austro-ungare să fi declarat că guvernul român va primi o eclatantă satisfacție, fără a mai interveni. Suntem curiosi«.

Atâta ziarul amintit. Am publicat această știre, pentru-ca să atragem atențiunea oficialului polițienesc din loc, în speranță că vom primi o desmintire. Căci nu ne vine a crede, ca un comisar de poliție să trateze în mod atât de nepolitic și bătăran pe reprezentantul unui guvern, care stă în legătură de prietenie cu statul nostru. Așteptăm lămuriri.

Despre un revoltător act de brutalitate săvârșit asupra mormântului marelui arhieru Șaguna »Țara noastră« primește următoarea informațiune:

»In ziua de 28 Iulie s'au înfățișat la cripta mitropolitului Șaguna doi jandarmi streini, veniți în trecere prin comună. Sub cuvânt că vor să viziteze mormântul fericitului mitropolit, acești doi indivizi au pătruns în capela și au despoiat coroanele mortuare, patru la număr de panglicile tricolore. Denunțăm publicului românesc acest act de vitejie și rugăm pe deputații noștri să comunice dela tribuna parlamentară d-lui conte Andrássy această nouă ispravă a slujbașilor săi, dovedind din nou prin ce mijloace se propagă la noi din partea stăpânirii iubirea între neamurile acestei țări.

Vizita suveranului Greciei la Viena. Din Viena se anunță, că la întoarcerea sa la Atena, pe la sfârșitul lunii Noemvrie regele George al Greciei va rămâne câteva zile la Viena. Vizita va avea un caracter oficial, deoarece regele Greciei va felicita personal pe M. S. Monarhul cu prilegiul jubileului său. De data aceasta regele George va locui la Burg. El va fi salutat de împărat și de toți archiducii. După vizita oficială suveranul va rămâne câteva zile incognito la Viena.

Un nou proces al »Luptei«. Cetim în »Lupta« că d-l George Pleșoianu, redactorul responsabil al »Luptei«, a fost citat la judele de investigație în afacerea reproducerea articolului »L'Oppression magyare« apărut în revista »Le Courrier Européen«.

Perceptoratul orașului ne trimite spre publicare următorul avis: In senzul §-ului 17 al art. de lege XXIII din 1883 se aduce la cunoștința publicului, că consemnarea pentru darea de puști, pe anul 1908/9 este depusă spre examinare publică timp de 8 zile, adică dela 7 Septemvrie până la 14 Septemvrie 1908 în biroul perceptoratului orașenesc, strada Argintarilor nr. 5 parter: In contra acestei consemnări, adică a pozițiilor ce le conține, se poate face recurs la direcțiunea financiară reg. ung. tot în decursul termenului sus indicat. Ori-ce recurs prezentat după acest termen va fi respins ca întârziat.

Un apel al preotului Hlinca către papa. Părintele Hlinca, cunoscutul luptător naționalist slovac, a adresat mai de mult din închisoarea Seghedinului o rugare către Papa, rugându-l să-l restituie în postul său de preot. Ziarele slovace înregistrează acum știrea, că episcopul Parvy a primit din Roma ordinul, ca să transpună scaunului papal toate actele, cari se referă la afacerile părintelui Hlinca.

Export de mineră din Ungaria. Din New-York se anunță că proprietarii de mine de cărbuni din Pensylvania nu pot căpăta mineră în numărul de care au nevoie și de aceea sunt hotărâți să aducă 5000 de mineră în Ungaria. Minerii americani se pregătesc să protesteze împotriva »importului« de mineră din Ungaria.

»Coarda inimii«, o broșură ce conține 58 de versuri la morți pentru toate stările. Ca adaus: »Versul lui Lazar« »Versul judecării din urmă« toate după sf. scriptură, apoi un dialog foarte instructiv între »în-vățătorul bătrân și cel novit« se află de vânzare la subscrierul și se trimite cu 55 cr. (1 cor. 10 fl.) în loc de 2 cor. 40 fl. prețul de până aci, la ori-cine va trimite prețul cu mandat postal. După ce se va trece broșura aceasta, se va tipări una nouă și mai mare și mai bogată. Va conține pe lângă versuri alese, o mulțime de axiome și adevăruri vecinice — toate în vers și acomodată pentru citări ocazionale, conținând și biografia și portretul răposatului Iacob Mureșianu, cantor în Cluj. Prețul acestei broșuri se va stabili mai târziu. Venitul curat se va pune la dispozițiunea văduvei rămase în stare mizeră. — Cluj în 1 Septemvrie 1908. *Basilii Podoabă.*

Nou de tot la Paris e un ceasornic electric cu fonograf. La vremea mesei ese o figură și zice: »Poftiți doamnelor și domnilor la masă!«; iar când e vremea culcării, aceeași figură ese și zice: »Doamnelor și domnilor a sosit vremea să plecați acasă la culcare«.

Muzică la promenadă. Măne Duminecă la oarele 11 a. m. și Luni la oarele 5 1/2 p. m. va cânta muzica orașului la promenada de jos.

Avis. Atragem atențiune asupra anunțului »Waldkaffe« de pe pag. 4.

Avis. Din cauza repausului Duminecal va fi deschisă măne în oraș dela oarele 1—9 seara numai farmacia d-lui Stenner din str. Porții.

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a mistuirei stomacului se recomandă folosirea cunoscutelor prafuri Seidlitz a lui Moll. Cutii originale a 2 cor. se pot căpăta dîlnic prin poștă de la farmacistul A. Moll, biferantul Curtei din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzută cu marca de contravenție s. subscriere. — (1)

Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va ruzulta din desfacerea ediției jubilar, a »Gazetei« se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.

Spicuri.

Si asta e ceva: dacă industria acelor cu gămălie și în special a acelor pentru păr progresează — și mai cu seamă dacă modul lor de fabricațiune se perfecționează. Și asta e ceva. Iar statistica trebuie să țină seamă de ori-ce.

Cea mai bună fabrică din Birmingham făcea, până mai de curând, 37 de milioane de ace pe fie-care săptămână.

Noua fabrică dela Springfield face pe fie-care minut câte 300 de ace, adică de 5 ori mai mult decât precedentă.

Se fac tot mai multe ace pentru păr etc. fiind-că cererea e de bunăseamă tot mai mare. Acele cu capete se înmulțesc în mod îngrijitor: ace de toate formele și de toate mărimile.

Doamna din »Inalta« societate are ace mai multe la cap; mahalagioaica e de sus până jos numai ace: ba de multe-ori tot ce are pe ea e prins numai cu ace.

Nu mai țărâna nu folosește ace.

Ea cel mult coase pe pânză (tot cu acul) fluturi sau »pui«, cari întrec mult prin frumșetea lor vechiturile jidovești, pe cari mahalagioaica și le atârâna cu ace și cu atâta plăcere.

Un distins general din statul-major al armatei germane a fost de Statul-Major însărcinat să calculeze cât ar costa un războiu continental, adică un războiu, care, după alianțele fericele de azi, ar angaja cel puțin 4—5 puteri.

S'a calculat, că pentru efectivul de războiu al Germaniei de 4.750.000 soldați cheltulala anuală, în total, s'ar urca, în timp de războiu, la 7 miliarde și jumătate. La acestea ar trebui să se mai adauge încă cel mult 10 miliarde, pe care poporul german le-ar pierde prin stagnarea activității industriale etc.

Socotind, în proporție, cât ar mai cheltui și celelalte puteri, cifra cheltuelilor militare, pentru un asemenea războiu, s'ar urca la 30 de miliarde.

Și aici nu sunt socotite și sumele pierdute prin stagnarea ori-cărui fel de activitate, prin indemnități de războiu, pensuni pentru răniți, văduve etc. etc.

A, uitam să amintesc un lucru, poate cel mai de căpetenie — și mi-s'ar putea aduce o mare învinuire că îl amintesc tocmai la sfârșitul acestei cronici. Dar mă scutește de învinuire și răspundere faptul, că chiar revista străină, din care am cules datele de mai sus, pomenește de acest lucru în urmă de tot — meritând ori cum și el ca să fie ținut în seamă.

E vorba de pierderea în carne și oase, pe care o »simț«, adică o are o armată într'un războiu.

Un războiu continental, socotind după datele celui din urmă războiu de ucidere din Extremul-Orient și nu după mijloacele noi pe cari știința le pune la dispozițiunea fierului (e de observat, că în deo-ebi în timpul din urmă ea face mai multe servicii în direcția asta; chiar și stăruințele pentru aflarea cămei balonului sunt puse numai spre acest sfârșit) un astfel de războiu ar costa în mijlocie 900.000 morți sau schilozi.

Și nu te poți mira îndestul, cum un popor declară războiu altui popor, cum se hotărăște el să-și lase câmpul și toate nevoile, cum se hotărăște să calce peste cele mai înalte percepțe ale creștinismului: nu ucide și înbește pe aproapele...

Dar poate aceste lucruri nu pot fi pătrunse de toți naivii, între cari de bună seamă trebuie să fie și cel ce scrierându-rile de față.

M.

Bibliografie.

»Lucafărul« Nr. 17 a apărut cu următorul sumar: M. Sadoveanu, Prisea-ă de altă-dată. O. Goga, Cain — 1907 — (trei sonete). Oct. C. Tăslăuanu, Asociațiunea. Adunarea generală din Șimleu. I. Problemele Asociațiunii. II. Activitatea Asociațiunii. III. Conferințe. G. Rotica, Scri-soare acasă (poezie). Barbu Lăutarul, Cronica muzicală: Un compromis muzical. M. Cunțan, Biserică (poezie). M. Cunțan, Nemurire (poezie). O. C. și A. Tăslăuanu Synnöve Solbakken de Björnstjerne Björnson.

Cronica: Pictorul Carol Pop de Satmary. Teatrul din Șoimuș. »Gazeta Transilvaniei«. număr jubilar. Jubileul »Școlii române« din Bucovina. Pentru d-l Iorga. Știri. Poșta redacției.

Ilustrațiuni: Dela adunarea generală din Șimleu. Satmary: Câmpulungeancă, Severineancă, Tip din Mehadia, Tip din Gorj. Pe marginea Bărăganului, Tip din Bănat, La izvor, Țesătoare. Portretul pictorului Carol Pop de Satmary.

ULTIME ȘTIRI.

Salzburg, 5 Sept. Miniștrii Tittoni și Aehrenthal au discutat în constă-tuirile lor de eri toate afacerile, cari privesc politica triplei alianțe în Balcani, constatându-se o perfectă înțelegere. Nu e însă adevărată știrea, că miniștrii ar fi discutat eventualitatea unei vizite a regelui Italiei la Viena. Cestiunea aceasta n'a fost atinsă.

Viena, 5 Sept. Împăratul Francisc Iosif pleacă Luni dimineața din Ischl cu tren spețial spre Budapesta prin Viena. Monarhul va pleca la 15 Septemvrie din Pesta pentru a asista la manevrele ungare, și va ajunge în aceeași zi la Vesprim, unde e punctul central al manevrelor. Afară de prințul moștenitor Francisc Ferdinand, care va avea rolul de comandant superior, vor mai asista la manevre și archiducii Carol Francisc Iosif, Leopold Salvator și Friedric.

Paris, 5 Sept. In numărul său de astăzi, »Matin« publică nota franco-spaniolă, care va fi înaintată cabinetelor europene și care cuprinde condițiunile ce se impun lui Muley Hafid pentru a i se admite recunoașterea ca sultan. In nota franco-spaniolă se cere, ca Muley Hafid să recunoască actul dela Algeciras, toate tratatele privitoare la Maroc și să poarte de grijă fratelui său Abdul Azis.

Glume.

Intre prieteni.

Apropos, ai auzit că amicul nostru X... s'a îmbătat rău Duminecă și a căzut din tren.

— Ei?

— N'a avut nici pe dracu. Trenul s'a oprit și l'au luat iară sus.

— Și nu s'a stălcit, nu și-a rupt gâtul?

— Dacă iera treaz, praf s'ar fi ales din el!

Probă contrarie.

— Tu crezi că bărbatul și nevasta după trei-patru ani de căsătorie n'au ce-și mai spune...

— Bine înțeles.

— Ei bine, te înșeli! Să poțtești la mine acasă când întârziez seara câte-odată și să vezi câte imi mai spune nevasta.

Electricitatea are mare putere naturală de vindecare. Specialiști distinsi recunosc curentul electric ca putere vindecătoare cu mare efect. Creerii și corpul omului formează bateria electrică, nervii conductul electric. Sensibilitatea asupra nervilor o produce cursul electric, prin ce activitatea organelor se bazează pe electricitate. Este fapt dovedit, că în ce'e mai multe cazuri de boale, electricitatea este metoda de vindecare.

Electro Vitalizer este cel mai ideal aparat electric de vindecare. Opul »Die moderne elektrische Heilmethode« ce a apărut acuma explică folosirea lui. Se trimite gratis și franco în covertă închisă de Elektro Vitalizer, institut medical, Budapest, Károly kör-ut 2. Mezanin 52.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branice.

De vânzare.
 O moșie comasată de 80 jugăre catastrale în depărtare de Brașov de 3 klm cu edificii economice să vinde din mână liberă. A se adresa la Redacția „Gazetei Transilvaniei“.
 308,1-1.

Avis.
 Un învățăcel se primește în negoțul de băcănie N. Grădinar, Strada Neagră Nr. 1, Brașov. Se cere a fi din casă bună, să aibă 2 clase reale sau gimnaziale și să priceapă limbile țerei.
 (301,3-6.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
 se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

GEORGE BUCA
 croitor bărbătesc,
 Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.
 Confectionează:
Costume moderne.
Fason elegant.
 Depozit de
Stofe veritabile englezești.

Ape minerale de celebritate universală, din izvoarele VICHY
 Proprietatea statului francez.
 Recomandate de celebrități medicale.
Célestins: contra suferințelor de rinichi, ud, băgică, soldină, diabet.
Grande-Grille: contra suferințelor de colică la flect, piatră la fieră, îngreunări la pânțec.
Hôpital: contra tuturor afecțiunilor dyspeptice.
 Se capătă în toate prăvăliile de ape minerale și la farmaciile.
 100,4-3.

Mașina de cusut
ORIGINALE SINGER
SINGER Co.
 mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.
 A se observa marca fabricii înregistrată.

„VALD KAFFE“, Vila Kuschmann.
 Duminică în 6 Septembrie mare festivitate de copii și festivitate de cules struguri. Tinerimea capătă un pachet gratis. Muzică. Înălțare de baloane. Grădina decorată cu struguri. Confete. Catarg de gimnastică cu premii. Loc de rendez vous. Foc bengalic. Începutul la 3 oare. Intrarea liberă.
Franz Kuschmann,
 Livadia poștei prelungită.
 306,1-1.

Târgul grâului 3 („Altes Rathaus“)
 (să nu se schimbe cu pivnița de sub Sfat)
 am deschis cu 1 Septembrie st. n. un restaurant. Vin la vânzare **Vinurile recunoscute** ca escelente din pivnițele Paul Arzt, precum și **BERE bună.**
 Cu toată stima
Îngrijitorul pivnițelor
George Hermann.
 (304,2-2)

SĂNĂTATEA MEA,

viața mea, o mulțumesc D-tale, cu a cărui ajutor am scăpat de suferințe ce de ani îndelungați nu s'a putut vindeca, ruinându-mi sănătatea, bucuria familială și voea de lucru. Am devenit iarăși la puteri. Sute de scrisori în sensul acesta primim, așa vorbesc sute de bolnavi, care cercetează Institutul, după ce au folosit timp mai îndelungat aparatul Electro-Vitalizer. Vindecarea nenumăratelor cazuri de slăbiciuni de nervi, istovire, insomnie, dureri de cap și spinare, impotență, bătaie de inimă nervoasă, suferințe nevroase de stomac și intestine, constipație cronică, reuma, șoldină nevralgie, ischias, parașis, documentează valoarea acestui remediu. Despre metoda de vindecare și efectele obținute da lamurire **GRATISBUCH**, foarte interesantă, care se trimite franco în cuvertă scri și cui se va refera la anunț.
Cereți necondiționat Cartea pentru BĂRBAȚI și FEME!

ELEKTRO-VITALIZER, institut medical, BUDAPEST, Karlsring 2, Mezzanin 52.

<p>Scrisoare de mulțumire. Csallóköz-Semorja, com. Pojun, 14 Ian. 1908. <i>Stimate Domnule!</i> Mă bucur că îți pot împărtăși că aparatul Electro-Vitalizer mi-a folosit. Durerea de stomac și intestine a dispărut. Am poftă de mâncare. Aparatul D-tale îl voi recomanda celor ce sufer. Văduva Victor Czettinger.</p>	<p>Cupon pentru Gratisbuch. Electro-Vitalizer, institut medical, Budapest, Károly-körút 2, Mezzanin 52. Vă rog a-mi trimite op 1: „Electro-Therapie franco sub cuvertă“. Numele _____ Adresa _____</p>
--	--

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

DORNA

în Carpații Bucovinei.

Stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței aurie, 14 oare depărtare dela București și 11 oare depărtare dela Liouv.

Palate monumentale de cură, laboratoriu balneologic, apeducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, pavilion de izolare, cale pentru biciclete, de două ori pe zi concerte ale muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsură, călare și plute.

Succese splendide la: boale de nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și ex date.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi, cons. imp.
Dr. Arthur Loebel.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

APĂRAT LEGAL HYGIENICUS APĂRAT LEGAL
Pastă de călcat cu fierul.

Invenție senzațională, cu care ștofele capătă față de mai înainte. Indispensabilă pentru alb tu-i de masă, rat și toaletă, cămăși, (cari nu vin serobite) bluze, trusouri, pânzării albe și colorate costume de stofe de bumbac. Vitraje, perdele, dantele etc.

„HYGIENICUS“
 face ștofele plădoase ca catifeaua. Ștofele de bumbac capătă aparența de pânză olandeză. Tot aceluși efect la ori și ce ștofe, fie de in, bumbac, lână sau mătase.

Are efect de desinfecțiune
 Se capătă în toate prăvăliile de coloniale, Drogerie.

L. CHIOZZA & Co. Cervignano.
 (Țara litorală).
 Marca înregistrată
 253,4-10

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiță este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicose la stomac și pânțec, în contra cărceilor și acreiei la stomac, constipațiunii cronice, suferinții de ficat, congestiunii de sânge, haemorholdelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o rășândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2— Falsificățiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
 Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provădută cu marca de securire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de recăd.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.
 Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei buciți cor. —40 b.
 Cinci buciți cor. 1.80

Fie-care buciată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și rez. turnisur al curții imperiale.

— Comande din provincie se efectuează dîlnie prin rambursă postală —
 La depozite se se cêră anumit preparatele provădute cu isălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
 Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoții.